

ՀՀ ՍՊՈՐՏԻ ԵՎ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐՑԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

«ՉԱՆԳԵՉՈՒԻԻ
ՊՂՆՁԱՄՈՒԲԳԵՆԱՅԻՆ
ԿՈՄԲԻՆԱՏ» ՓԲԸ

ԱՐՑԱԽԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ
ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ
ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ (ԱԵԳՄՄ)

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՑԱԽ

SCIENTIFIC
ARTSAKH

НАУЧНЫЙ
АРЦАХ

№ 1, 2018

Հիմնադիր – Founder – Учредитель:
ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ (ԵՊՀ)
YEREVAN STATE UNIVERSITY (YSU)
ЕРЕВАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ (ЕГУ)
www.y-su.am

Հրատարակիչ – Publisher - Издатель:
ԱՐՅԱԽԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ (ԱԵԳՄՍ)
UNION OF YOUNG SCIENTISTS AND SPECIALISTS OF ARTSAKH (UYSSA)
ОБЪЕДИНЕНИЕ МОЛОДЫХ УЧЁНЫХ И СПЕЦИАЛИСТОВ АРЦАХА (ОМУСА)
www.aegmm.org

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՅԱԽ

SCIENTIFIC ARTSAKH

НАУЧНЫЙ АРЦАХ

№1, 2018

*Նվիրվում է Հայաստանի առաջին Հանրապետության 100-րդ, Արցախյան շարժման 30-րդ ու
Էրեբունի-Երևանի հիմնադրման 2800-րդ ամյակներին*

*Dedicated to the 100th anniversary of the First Republic of Armenia, the 30th anniversary
of the Artsakh movement and the 2800th anniversary of the founding of Erebuni-Yerevan*

*Посвящается 100-летию Первой Республики Армения, 30-летию Арцахского движения и
2800-летию основания Эребуни-Ереван*

ԱԵԳՄՍ – UYSSA – ОМУСА
ԵՐԵՎԱՆ – YEREVAN – ЕРЕВАН
2018

*Չրատարակության Է երաշխավորվել Երևանի պետական Չամալսարանի գիտական խորհրդի թիվ 2/8.8 առ 29.11.2018թ. որոշմամբ
 Рекомендовано к публикации решением учёного совета №2/8.8
 от 29.11.2018г. Ереванского государственного университета
 Recommended for publication by the Yerevan State University
 Academic Council Decision №2/8.8 of November 29, 2018*

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐ

Նախագահ՝ ԵՊՉ ռեկտոր, ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
Արամ ՄԻՍՈՆՅԱՆ

Անդամներ՝

ԱՎԱԳՅԱՆ Արծրուն, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
 ԱՎԱՆԵՍՅԱՆ Չրանտ, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
 ԲԱԲԱՅԱՆ Դավիթ, պատմական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ
 ԲԱԼԱՅԱՆ Վահրամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
 ԳԱԼՍՏՅԱՆ Խաչիկ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ
 ԳՅՈՒԼԱՄԻՐՅԱՆ Զուլիխան, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
 ԳՐՈՒՉԴԵՎ Վլադիսլավ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (Կոստրոմա, ՌԴ)
 ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ Գևորգ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
 ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ Արման, պատմական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ
 ԺԵՅՄՈ Մարտիկ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (Օլշտին, Լեհաստան)
 ԼԱՊԵՎԱՎ Վալենտինա, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (Մոսկվա, ՌԴ)
 ԼՈՒԽՏԵՐՅԱՆԴՏ Օտտո, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (Չամբուրգ, Գերմանիա)
 ՉՈՎՍԵՓՅԱՆ Մուշեղ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
 ՂԱԶԻՆՅԱՆ Գագիկ, ԳԱԱ ակադեմիկոս, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,
 ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ Աշոտ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
 ՄԻՆԱՅԱՆ Էդիկ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
 ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ Կարեն, տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ
 ՍԱՐԳՍՅԱՆ Չայկ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր
 ՎԱՍԿՈՎ Մաքսիմ, սոցիոլոգիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (Դոնի Ռոստով, ՌԴ)
 ԶԵՌՅԱՆ Գարիկ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր
 ԶՈՂԱՐՅԱՆ Տիգրան, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Գլխավոր խմբագիր՝ իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ **Ավետից ԳԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ**

Գիտական Արցախ, №1, 2018, Երևան, «ԱԵԳՄՍ» հրատ., 2018, 448 էջ:
 Scientific Artsakh, №1, 2018, Yerevan, «UYSSA» publ., 2018, 448 pages.
 Научный Арцах, №1, 2018, Ереван, Изд. «ОМУСА», 2018, 448 страниц.

«Գիտական Արցախ» պարբերականի 1-ին համարում տեղ են գտել հայկական արդի հիմնախնդիրներից մեկի՝ պետականության վերաբերյալ Չայաստանը, Արցախը, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները, Գերմանիան, Լեհաստանը և Բելառուսը ներկայացնող հեղինակների գիտական աշխատանքները:

Գիտական պարբերականում գետեղված են նաև Արցախի երիտասարդ գիտնականների և մասնագետների միավորման ու Երևանի պետական համալսարանի կողմից 2018թ. սեպտեմբերի 13-16-ը Ստեփանակերտում համատեղ կազմակերպված «Չայոց պետականության անցյալը, ներկան ու ապագան» 3-րդ միջազգային երիտասարդական գիտաժողովի լավագույն գիտական հոդվածները:

The first issue of «Scientific Artsakh» journal comprises the scientific works of authors from Armenia, Artsakh, the United States of America, Germany, Poland and Belarus on one of the most urgent problems for Armenians – the statehood. The publication also contains the best scientific articles of the 3rd international youth scientific conference «The past, present and future of the Armenian statehood», jointly organized by the Union of Young Scientists and Specialists of Artsakh and Yerevan State University on September 13-16, 2018 in Stepanakert.

В первом номере журнала «Научный Арцах» нашли место научные работы авторов из Армении, Арцаха, Соединенных Штатов Америки, Германии, Польши и Беларуси по одной из актуальных для армян проблем – государственности.

В издании размещены также лучшие научные статьи 3-ей международной молодежной научной конференции «Прошлое, настоящее и будущее Армянской государственности», совместно организованной Объединением молодых учёных и специалистов Арцаха и Ереванским государственным университетом 13-16 сентября 2018 года в Степанакерте.

EDITORIAL COUNCIL

Chairman: Aram SIMONYAN, Rector of YSU, NAS RA Associate Member, Doctor of History, Professor

Members:

AVAGYAN Artsrun, Doctor of Philology, Professor
 AVANESYAN Hrant, Doctor of Psychology, Professor
 BABAYAN David, Doctor of History, Associate Professor
 BALAYAN Vahram, Doctor of History, Professor
 DANIELYAN Gevorg, Doctor of Law, Professor
 GALSTYAN Khachik, Doctor of Political Sciences, Associate Professor
 GHAZINYAN Gagik, Academician of NAS RA, Doctor of Law, Professor
 GRUZDEV Vladislav, Doctor of Law, Professor (Kostroma, Russia)
 GYULAMIRYAN Julieta, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
 HOVSEPYAN Moushegh, Doctor of Philology, Professor
 KERYAN Garik, Doctor of Political Sciences, Professor
 KOCHARYAN Tigran, Doctor of Political Sciences, Professor
 LAPAEVA Valentina, Doctor of Law, Professor (Moscow, Russia)
 LUCHTERHANDT Otto, Doctor of Law, Professor (Hamburg, Germany)
 MARKOSYAN Ashot, Doctor of Economic Sciences, Professor
 MINASYAN Edik, Doctor of History, Professor
 NERSISYAN Karen, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
 SARGSYAN Hayk, Doctor of Economic Sciences, Professor
 VASKOV Maksim, Doctor of Sociology, Professor (Rostov-on-Don, Russia)
 YEGHIAZARYAN Arman, Doctor of History, Associate Professor
 ZEJMO Marek, Doctor of Political Sciences, Professor (Olsztyn, Poland)

Editor-in-Chief: Avetik HARUTYUNYAN, Candidate of Law, Associate Professor

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Председатель: ректор ЕГУ, член-корреспондент НАН Республики Армения, доктор исторических наук, профессор **Арам СИМОНЯН**

Члены:

АВАԳՅԱՆ Արժրուն, доктор филологических наук, профессор
 АВАՆԵՏՅԱՆ Գրանտ, доктор психологических наук, профессор
 ԲԱԲԱՅԱՆ Դավիդ, доктор исторических наук, доцент
 ԲԱԼԱՅԱՆ Վահրամ, доктор исторических наук, профессор
 ՎԱՏՅԿՈՎ Մաքսիմ, доктор социологических наук, профессор (Ростов-на-Дону, Россия)
 ԳԱԼՏՅԱՆ Խաչիկ, доктор политических наук, доцент
 ԳՐԱԶԴԵՎ Վլадислав, доктор юридических наук, профессор (Кострома, Россия)
 ԳՅՍԼԱՄԻՐՅԱՆ Ժուլյետտա, доктор педагогических наук, профессор
 ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ Գեվորգ, доктор юридических наук, профессор
 ԵԳԻԱԶԱՐՅԱՆ Արման, доктор исторических наук, доцент
 ԶԵՅԻՄՈ Մարեկ, доктор политических наук, профессор (Ольштын, Польша)
 ԿԱԶԻՆՅԱՆ Գագիկ, академик НАН РА, доктор юридических наук, профессор
 ԿԵՐՅԱՆ Գարիկ, доктор политических наук, профессор
 ԿՕՇԱՐՅԱՆ Կոչարյան Կարեն, доктор политических наук, профессор
 ԼԱՔԱԵՎԱ Վալենտինա, доктор юридических наук, профессор (Москва, Россия)
 ԼՅՈՒՒՏԵՐՔԱՆԴՏ Օտտո, доктор юридических наук, профессор (Гамбург, Германия)
 ՄԱՐԿՕՏՅԱՆ Աշոտ, доктор экономических наук, профессор
 ՄԻՆԱՏՅԱՆ Էդիկ, доктор исторических наук, профессор
 ՆԵՐՏԻՏՅԱՆ Կարեն, кандидат экономических наук, доцент
 ՕՎՏՍԵՔՅԱՆ Մուսիկ, доктор филологических наук, профессор
 ՏԱՐԳՏՅԱՆ Գայկ, доктор экономических наук, профессор

Главный редактор: кандидат юридических наук, доцент **Аветик АРУТЮНЯН**

*Տպագրվում է ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարության աջակցությամբ
 Is published with the support of the Ministry of Sport and Youth Affairs of the Republic of Armenia
 Публикуется при поддержке Министерства спорта и по делам молодежи Республики Армения*

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՊԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ PR-Ը ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

ՆԱՏԵԼԼԱ ԴՆՆԻԵԼՅԱՆ

Public Relations-ը անգլերեն եզրույթ է, որը թարգմանաբար նշանակում է Հանրային հարաբերություններ: Այս եզրույթի ամբողջական սահմանումը տալիս է անգլիացի Սեմ Բլեյքը համաձայն որի՝ «Հանրային կապերը գիտություն է, մշակույթ, մեթոդների, հնարների, տեխնոլոգիաների միաձուլում՝ ուղղված արտաքին միջավայրի հետ փոխհամաձայնության հասնելուն, որը հիմնվում է ճշգրիտ և ամբողջական տեղեկատվության վրա:¹

Ժամանակակից պայմաններում հասարակական ու պետական ինստիտուտների գործառույթներում և յուրաքանչյուր անհատի կյանքում տեղեկատվությունը վճռորոշ նշանակություն ունի: Տեղեկատվայնացումը տանում է դեպի համաշխարհային միասնական տեղեկատվական տարածության ստեղծում, որի շրջանակներում էլ տեղի է ունենում տեղեկատվության կուտակում, մշակում ու փոխանակում:

Գ. Պոչեպցովը նշում է, որ քաղաքակրթական փոփոխությունները 20-րդ դարում հանգեցրին ժամանակակից քաղաքակրթության տեղեկատվական քաղադրիչի այնպիսի կարգավիճակի, երբ այլևս դժվար է թաքցնել տեղի ունեցող իրադարձություններն ինչպես ամբողջ աշխարհից, այնպես էլ սեփական ժողովրդից, միևնույն ժամանակ դրսևորում է կառավարությունների հարաճուն կախվածություն բնակչությունից՝ զգալի չափով հենվելով որոշակի տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաների վրա:²

Այս համատեքստում կարևոր ենք համարում անդրադառնալ Արցախի Հանրապետության պետական կառավարման համակարգում հանրային կապերի գործունեության առանձնահատկություններին և զարգացման միտումներին:

ԽՍՀՄ փակ, կայսերապաշտական քարոզչական քաղաքականությունից հետո ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Արցախում հանրության հետ թափանցիկ աշխատանքը հարթ չի ընթանում: Թեև խորհրդային ժամանակաշրջանում ԼՂԻՄ Գերագույն Խորհրդում կար մամլո ծառայությունը, սակայն այն դուրս էր այսօրվա մեր պատկերացումների շրջանակներից:

Ներքին տեղեկատվական հոսքեր

- 1. Պետություն - հասարակություն կապ**
- 2. Հասարակություն - պետություն կապ**

Պետություն և հասարակություն կապում գոյություն ունեն երեք կառուցվածքային տարրեր՝ սուբյեկտ, խողովրդակ (կանա), օբյեկտ: Առաջինի պարագայում սուբյեկտը պետությունն է, խողովակը ՉԼՄ-ները և սոցիալական մեդիան, իսկ օբյեկտը հասարակությունը: Այժմ փորձենք դիտարկել թե ինչպես է Արցախում գործում այս եռամիասնության փոխհամագործակցությունը:

Ներկայումս Արցախում ոչ բոլոր պետական մարմիններին է հաջողվում արդյունավետ կերպով հանրության լայն շերտերի հետ ապահովել երկկողմանի կապ՝ ինչի արդյունքում բախվում ենք հասարակության թույլ իրազեկվածության

¹ Сэм Блек, Паблик рилешнз. Что это такое? Москва, 1990, стр. 17

² Почепцов Г. Психологические войны, « Ваклер» 2000.

հիմնախնդիրն: Մինչդեռ, ինչպես գիտենք, ժամանակակից աշխարհում սոցիալական մեդիան և տեղեկատվական տարբեր հարթակներ թույլ են տալիս հասարակության հետ մտնել ուղիղ երկխոսության մեջ՝ զգալիորեն բարձրացնելով պետական համակարգի արդյունավետությունը: Ներքին լսարանին տեղեկատվությամբ ապահովման գործում մեծ անելիքներ ունեն ՉԼՄ-ները և սոցիալական մեդիան, ի դեպ ոչ միայն Ֆեյսբուքը, որի հիմնական թիրախը տեղական լսարանն է այլ նաև Թվիթերը, Տելեգրամը Ռեդիոն և այլն:

Փորձենք դիտարկել **ԱՅ Նախագահի, պետական նախարարի աշխատակազմերի և նախարարությունների ստորաբաժանումների** հանրային կապերի հիմնական գործառույթները:

Արցախի Հանրապետության **Նախագահի աշխատակազմը** ունի Տեղեկատվության գլխավոր վարչություն, որը **ըստ Նախագահի պաշտոնական կայքէջի՝**

- Լուսաբանում է Նախագահի և աշխատակազմի գործունեությունը, ապահովում է Նախագահի և աշխատակազմի կապը զանգվածային լրատվության միջոցների հետ:
 - Կազմակերպում է Նախագահի մամուլի ասուլիսները, հարցազրույցները, ինչպես նաև լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների հետ հանդիպումները:
 - Նախապատրաստում է Նախագահի ելույթները, դիմումները, ուղերձները և նամակները:
 - Նախագահին և աշխատակազմի ղեկավարին առաջարկություններ է ներկայացնում տեղեկատվության բնագավառում քաղաքականության իրականացման վերաբերյալ:
 - Համացանցում կազմակերպում և պահպանում է Նախագահի կայքէջը:
- Բացի նշված ստորաբաժանումից Նախագահն ունի մամուլի խոսնակ, ով՝
- Ներկայացնում է ԼՂՀ Նախագահի պաշտոնական տեսակետները Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության և օտարերկրյա պետությունների տեղեկատվության միջոցներին:
 - Անցկացնում է ասուլիսներ և ճեպագրույցներ:
 - Նախագահի հանձնարարությամբ հանդես է գալիս հայտարարություններով, պարզաբանումներով, հերքումներով:¹

Համաձայն ԱՅ պետական նախարարի աշխատակազմի կանոնադրության 3-րդ կետի ԱՅ պետական նախարարի աշխատակազմի տեղեկատվության և հասարակայնության հետ կապերի բաժինը՝

- Կազմակերպում է՝ Հասարակայնության հետ կապի ապահովումը՝ զանգվածային լրատվության միջոցներում քաղաքացիների կողմից ԱՅ պետական նախարարին ուղղված հարցերին և բարձրացված ահազանգերի արձագանքում
- Իրականացնում է՝ զանգվածային լրատվության միջոցների հետ ամենօրյա աշխատանք, օրվա մամուլի, հեռուստահաղորդումների լրաքաղ և դիտարկում,
- Նախապատրաստում է՝ Արցախի Հանրապետության պետական նախարարի ելույթների, ուղերձների համար անհրաժեշտ նյութերն ու տեղեկատվությունը:
- Ապահովում է՝ Արցախի Հանրապետության պետական նախարարի գործունեության ամենօրյա լուսաբանումը (այդ թվում՝ համացանցի միջոցով)
- Համագործակցում է տարբեր գերատեսչությունների լրատվական ծառայությունների հետ,

¹ ԱՅ Նախագահի պաշտոնական կայքէջ՝

<http://www.president.nkr.am/am/office/officeStructure/#as7>

- Արտասահմանյան երկրների մամուլի և լրատվական միջոցներին ապահովում է Արցախի Հանրապետության պետական նախարարի գործունեությանը վերաբերող նյութերով¹:

Անդրադառնալով Արցախի Հանրապետության նախարարություններին, պետք է ցավով նշենք, որ դեռևս ոչ բոլոր գերատեսչություններն ունեն հանրային կապերով զբաղվող համապատասխան ստորաբաժանումներ: Հիմնականում այդ գործառույթները իրականացվում են տվյալ նախարարի խորհրդակցականի, օգնականի կողմից: Վերջիններս էլ կարգված են որպես մամուլ պատասխանատուներ: Գրեթե բոլոր գերատեսչությունները այժմ ունեն պաշտոնական կայքէջեր, ֆեյսբուքյան էջեր, որոնք, սակայն ոչ բոլոր դեպքերում են արդյունավետ կերպով աշխատում:

Խոսելով պետական մարմինների մամուլ ծառայությունների և ՉԼՄ-ների հետ փոխգործակցության մասին պետք է նշենք, որ բոլոր պետական կառույցների միջև գործում է լրագրողների հավատարմագրման օրինակելի կարգ, որով սահմանված ընթացակարգով լրագրողները լուսաբանում են մամուլի ասուլիսները, խորհրդակցությունները և հանդիպումները: Հաստատված է պաշտոնական հաղորդագրությունների ուղարկման ձևաչափ, համաձայն որի բոլոր վերոհիշյալ նախարարությունները ՉԼՄ-ների հետ ապահովում են ընթացիկ իրադարձային տեղեկատվությամբ:

2. Հասարակություն և պետություն կապ

Բրիտանացիները, ովքեր համարվում են PR տեխնոլոգիաների հայրերից, նշում են՝ Կառավարությունը ոչ միայն պետք է արդյունավետ աշխատի, այլև բոլոր քաղաքացիները պետք է համոզված լինեն, որ այն արդյունավետ է աշխատում»: Հենվելով վերոհիշյալ սկզբունքի վրա՝ պետության և քաղաքացիների միջև փոխազդեցության արտացոլումը պետք է զգալի լինի ինչպես տեղեկատվություն ստանալու, այնպես էլ որոշումների կայացման գործընթացում հանրային կարծիքը հաշվի առնելու գործում: Հասարակություն - պետություն կապում տեսնում ենք դերերի փոփոխություն, որովհետև հասարակությունը օբյեկտից միանգամից վեր է ածվում սուբյեկտի: Հասարակության կարծիքի պարբերական հավաքագրումը, վերլուծումը և հաշվի առնումը պետության կողմից ամրապնդում է ինչպես քաղաքացիական հասարակության, այնպես էլ պետության հիմքերը: Ելնելով դրանից ակնհայտ փաստ է դառնում, որ ժողովրդավարական ուղի ընտրած պետություններին ոչինչ չի մնում, քան բաց և թափանցիկ կառավարման մոդելի ընտրությունը: Պետական կառույցներում PR դերի նշանակության գնահատումը թույլ է տալիս բարձրացնել սույն կառույցի վստահությունը, ինչին կնպաստի ներքևից վերև հասնող ազդակները:

Ընդգծելով Արցախի Հանրապետության կառավարության գործունեության թափանցիկության առանձնահատկությունները պետք է նշենք, որ պետությունը հանձնիս տարբեր նախարարությունների իրականացնում է կարճաժամկետ և երկարաժամկետ մի շարք ծրագրեր, որոնք ուղիղ և անուղղակի կերպով կապված են հասարակության լայն շերտերի հետ և ուղղված են այս կամ այն խմբի շահերի, պահանջների բավարարմանը:

Սակայն, ցավով պետք է նշենք, որ դեռևս ոչ բոլոր ծրագրերն են հավուր պատշաճի ներկայացվում, ինչի արդյունքում հասարակության մոտ ձևավորվում է թյուր ըմբռնում, տեղեկատվության պակաս, որը թուլացնում է կապը պետության և հասարակության միջև: Ժամանակակից տեղեկատվական հոսքի պայմաններում

¹ ԱՀ պետական նախարարի աշխատակազմի կանոնադրություն:

պետությունը ինքը պետք է շահագրգռված լինի պետական տարբեր մարմինների միջոցով առավելագույնս, թույլատրելի սահմաններում համակարգել , իրազեկել երկրում տիրող իրավիճակի մասին : Նման աշխատելուճը թույլ կտա ձևավորել ամուր քաղաքացիական հասարակություն, ձեռք բերել վստահություն : Այս գործառույթների իրականացումը կբարձրացնի PR ծառայությունների կամ հասարակության և տեղեկատվության հետ կապերի բաժինների դերը, իսկ կառավարման համակարգում նորագույն տեխնոլոգիաների ներդրումը թույլ կտա կիրառել նոր գործիքակազմ :

Չպետք է մոռանանք նաև , որ պետական մարմինների , կառույցի ղեկավարի դրական իմիջի, փոխվստահության մթնոլորտի ձևավորմամբ միայն կարող ենք խուսափել հասարակության և պետության միջև հնարավոր լարվածությունից : Յենց այս գիտակցմամբ են Արցախի իշխանությունները ընտրել ժողովրդավարական զարգացման ուղին :

Արտաքին տեղեկատվական հոսքեր

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Արցախի մասին արտաքին պատկերացումները ձևավորվում են հիմնականում հակամարտության համատեքստում, կարևոր ենք համարում ընդգծել, որ այս կարծրացած պնդումը պետք է չեզոքանա, որտեղ մեծ անելիքներ ունեն ինչպես պետական կառույցները, այնպես էլ տեղական և ոչ տեղական լրատվամիջոցները, և սոցիալական մեդիան, քանի որ Արցախը հակամարտություն չէ ,այլ տարածք որտեղ կյանքի բոլոր կարևորագույն ոլորտներում աշխատում և ստեղծագործում են կենսունակ մարդիկ :

Պետությունը որպես սուբյեկտ տարբեր խողովակներով ` ՉԼՄ-ների, սոցիալական մեդիայի միջոցով պետք է հիմնական օբյեկտին` արտաքին լսարանին , պարբերականորեն ներկայացնի իր կողմից իրականացվող աշխատանքները : Այստեղ հիմնական գործառույթը պատկանում է սոցիալական մեդիային , որը լուրջ ռեսուրս է փոքր ծախսերով մեծ լսարաններին հասնելու համար :

Ինչպես տեսնում ենք ներկայում արդյունաբերության, բարձր տեխնոլոգիաների զարգացման հետ համընթաց տեղի են ունենում տեղեկատվության համաշխարհայինացման գործընթացներ : Ժամանակի պահանջների հետ համընթաց քայլելու համար պետք է մեր բոլորիս ջանքերը ուղղված լինեն միջազգային հանրությանը Արցախը որպես պետություն ներկայացնելուն :

Որպես ամփոփում կցանկանայի նշել, որ Արցախը քայլում է Հայաստանի հետ միասին : Յետևաբար ազգային կայացած պետության կառուցման ճանապարհին մեկ մեծ անելիքներ ունենք նաև տեղեկատվական դաշտում : Մասնագետների վերապատրաստման, անհրաժեշտ մարդկային և տեխնիկական միջոցների ապահովման առկայության պայմաններում հնարավոր կլինի լուծել մեր առջև ծառայած խնդիրները : Ազգային անվտանգության նկատումներից ելնելով, միայն որակյալ մասնագետների շնորհիվ կարող ենք հասնել ցանկալի արդյունքի, քանի որ տեղեկատվական արտահոսքը կարող է հանգեցնել անցանկալի արդյունքի : Սակայն մի կողմից տեսնում ենք, որ սոցիալական մեդիան անկառավարելի է, բայց ունի այնպիսի գործիքակազմ, առանց որի անհնար կլիներ Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացնել թավշյա հեղափոխություն :

Նատելլա Դանիելյան
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՎՊԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ PR-Ը ԱՐՑԱԽԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Բանալի բառեր՝ հանրային կապեր, պետական PR, տեղեկատվություն, կառավարման համակարգ, ներքին տեղեկատվություն, արտաքին տեղեկատվություն, սոցիալական մեդիա

Հոդվածը նվիրվում է Արցախի Հանրապետությունում հանրային կապերի զարգացման միտումներին և պետական PR-ի առանձնահատկություններին: Հոդվածում մանրամասն ներկայացվում է Արցախի հանրապետության Նախագահի, պետական նախարարի և նախարարությունների հասարակության հետ կապերի բաժինների առանձնահատկությունը և զարգացման միտումները: Հոդվածում առանձնացվել է ներքին և արտաքին տեղեկատվական հոսքերը, որտեղ որոշիչ դերը պատկանում է ինչպես ՉԼՍ-ներին, այնպես էլ սոցիալական մեդիային, առանց որի այսօր անհնար է իրականացնել պետական թափանցիկ աշխատանք: Փորձը ցույց է տալիս, որ ժողովրդավարական ուղի ընտրած պետություններին ոչինչ չի մնում, քան հասարակության հետ մտնել երկխոսության մեջ, դրանով ամրապնդելով բաղաբացիական հասարակության հիմքերը:

Natella Danielyan

PUBLIC RELATIONS DEVELOPMENT TENDENCIES AND THE STATE PR
WITHIN THE MANAGEMENT SYSTEM OF THE ARTSAXH REPUBLIC

Key words: *public relations, state PR, information, management system, internal information, external information, social media*

The article is dedicated to the public relations development tendencies in the Republic of Artsakh as well as to the peculiarities of the state PR. The article details the characteristics and development tendencies of public relations departments of the President, State Minister and Ministries of the Artsakh Republic.

The article outlines internal and external information flows, where the decisive role belongs to both the mass media and the social media, without which the state's transparent work is impossible to implement.

Experience suggests that the states that have chosen a democratic path have nothing else to do than to enter into a dialogue with the society, thereby strengthening the bases of civil society.

Нателла Даниелян

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СВЯЗЕЙ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ И
ГОСУДАРСТВЕННОГО PR В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ АРЦАХ

Ключевые слова: *связи с общественностью, государственный PR, информация, система управления, внутренняя информация, внешняя информация, социальные медиа*

Статья посвящена тенденциям развития связей с общественностью и государственному PR в Республике Арцах.

В статье подробно излагаются особенности и тенденции развития отделов связей с общественностью Президента, Государственного министра и министерств Республики Арцах.

В статье описываются внутренние и внешние информационные потоки, где решающая роль принадлежит СМИ и социальным медиа, без которых прозрачная работа государства сегодня невозможна.

Опыт показывает, что императивом для государств, выбравших демократический путь развития, является вступление в диалог с общественностью для укрепления основ гражданского общества.

16. **Բարխուդարյան Լուսինե** – ԱրՊՀ մագիստրոս, ԱԵԳՄՍ անդամ
Barkhudaryan Lusine - Master of ASU, member of UYSSA
Бархударян Лусинэ – магистр АрГУ, член ОМУСА
E-mail: barkhudaryan.lusine@gmail.com
17. **Գալստյան Անի** – ՀՈՀ դասախոս
Galstyan Ani – Lecturer of ARU
Галстян Ани - преподаватель РАУ
E-mail: ani.galstyan@rau.am
18. **Գալստյան Խաչիկ** - ԵՊՀ դասախոս, ԱԵԳՄՍ պատվավոր անդամ, ք.գ.դ., դոցենտ
Galstyan Khachik- Lecturer of YSU, honorary member of UYSSA, Doctor of Political Sciences, Associate Professor
Галстян Хачик - преподаватель ЕГУ, почётный член ОМУСА, д.п.н., доцент
E-mail: khgalstyan@yahoo.com
19. **Գասպարյան Աբրահամ** - ԵՊՀ դասախոս, ք.գ.թ., դոցենտ
Gasparyan Abraham - Lecturer of YSU, Candidate of Political Sciences, Associate Professor
Гаспарян Абраам - преподаватель ЕГУ, к.п.н., доцент
E-mail: abrahamgasparyan@gmail.com
20. **Գափոյան Գառնիկ** - ՀՀ ՊԿԱ մագիստրոս
Garoyan Garnik – Master of PAA RA
Гапоян Гарник - магистр АГУ Республики Армения
E-mail: garoyan93@gmail.com
21. **Գևորգյան Մարինե** – ԵՊՀ դասախոս, ԱԵԳՄՍ անդամ, պ.գ.թ., դոցենտ
Gevorgyan Marine – Lecturer of YSU, member of UYSSA, Candidate of History, Associate Professor
Геворкян Марине - к.и.н., доцент, ЕГУ, член ОМУСА
E-mail: marine.gevorgyan@ysu.am
22. **Գրիգորյան Կարեն** – ՀՊՏՀ, ամբիոնի վարիչ, տ.գ.թ., դոցենտ
Grigoryan Karen – Head of the Chair of ASUE, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Григорян Карен - АГЭУ, заведующий кафедрой, к.э.н., доцент
E-mail: kgrigoryanh@mail.ru
23. **Դանիելյան Նատելլա** - ԱՀ պետնախարարի աշխատակազմի աշխատակից
Danielyan Natella - employee of administration of State Minister of the Republic of Artsakh
Даниелян Нателла – сотрудник аппарата госминистра Республики Арцах
E-mail: natella.danielyan@gmail.com
24. **Դավոյան Սամսոն** - ԵՊՀ դասախոս, տ.գ.դ., պրոֆեսոր
Davoyan Samson – Lecturer of YSU, Doctor of Economic Sciences, Professor
Давоян Самсон - преподаватель ЕГУ, д.э.н., профессор
E-mail: samsondavoyan2014@gmail.com

Վահրամ Յովյան. Հայկական սփյուռքի անվտանգության մարտահրավերները և հայրենադարձության խնդիրը.....233
Vahram Hovyan. The Security Challenges of the Armenian Diaspora and the Problem of Repatriation

Ваграм Овян. Вызовы безопасности армянской диаспоры и проблема репатриации

Վիոլետտա Մանուկյան. Հետկոնֆլիկտային պետականության կայացման մարտահրավերները. Արցախի դեպքը.....243

Violetta Manukyan. The Challenges of Post-Conflict Stateness: The Case of Artsakh

Виолетта Манукян. Вызовы постконфликтной государственной состоятельности на примере Арцаха

Արթուր Մարտիրոսյան. Զաղաքական մշակույթը և երիտասարդության սոցիալա-կանացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում.....249

Artur Martirosyan. Political Culture and the Problems of Socialization of Youth in the Republic of Armenia

Артур Мартиросян. Политическая культура и вопросы социализации молодежи в Республике Армения

Գառնիկ Գափոյան. Երիտասարդության քաղաքական սոցիալականացումը՝ որպես կուսակցական համակարգի գործառույթ.....255

Garnik Gapoyan. The Political Socialization of the Youth as a Function of the Party System

Гарник Гапоян. Политическая социализация молодежи как функция партийной системы

Նատելլա Դանիելյան. Հանրային կապերի զարգացման միտումները և պետական PR-ը Արցախի Հանրապետության կառավարման համակարգում.....260

Natella Danielyan. Public Relations Development Tendencies and the State PR within the Management System of the Artsakh Republic

Нателла Даниелян. Тенденции развития связей с общественностью и государственного PR в системе управления Республики Арцах

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

ECONOMICS

ЭКОНОМИКА

Աշոտ Մարկոսյան, Արմեն Մարկոսյան. Տնտեսական ինտեգրացիայի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում և Արցախի Հանրապետությունում.....266

Ashot Markosyan, Armen Markosyan. Problems of Economic Integration of the Republic of Armenia and the Republic of Artsakh

Ашот Маркосян, Армен Маркосян. Проблемы экономической интеграции Республики Армения и Республики Арцах

Հայկ Սարգսյան. Պետության կայացվածության և սահմանադրականության փոխառնչությունները.....283

Hayk Sargsyan. Interactions Between Constitutionalism and the Condition of the State

Гайк Саргсян. Взаимодействие между конституционализмом и состоятельностью государства